

El llenguatge ^{12/V/1939}

No adonar-se'n

Un castellanisme molt introduït en el llenguatge col·loquial és, sens dubte, el verb «enterar», usat també pronominalment, «enterar-se». D'altra banda, però, s'ha divulgat prou la forma correcta que hi correspon, el verb assabentar, perquè no l'ignori ningú que s'interessi per la puritat del català, malgrat que alguns publicistes sembla que encara no en tinguin coneixement. El verb assabentar, derivat de saber, o, més exactament de l'adjectiu sabent que prové de saber, significa, doncs, segons el Fabra «informar, fer saber (algú) d'alguna cosa, donar-li'n notícia», i el seu ús ja és avui habitual en el llenguatge una mica culte; especialment en el llenguatge epistolar.

Però actualment el castellà fa del seu verb «enterar» un ús realment pròdig, potser podríem dir abusiu i tot, en el qual ens hauríem de guardar de seguir-lo. Notem que alguns altres verbs com informar, comunicar i, sobretot, la locució verbal fer saber es poden usar amb el mateix valor que assabentar en un bon nombre de casos. Anàlogament, amb el mateix valor que assabentar-se s'usa molt correntment el verb verb, i encara que de fet, el Diccionari Fabra no recull aquest sentit perfectiu, és a dir, no duratiu, del verb saber, no sembla pas que es pugui impugnar la bondat de frases tan habituals com No ho vaig saber fins ahir. Com ho has sabut? Ho he sabut pel diari.

Hi ha un cas, però, en què caldria evitar especialment l'ús que el castellà fa del verb «enterar-se»: per a indicar, sobretot en frases negatives, que algú es va adonar del que passava al voltant o a prop seu, o en circumstàncies en què era lògic que se n'adonés; per exemple, d'un fet avui tan dissortadament freqüent com l'explosió d'una bomba. Dir, d'algú que era a prop del foc de l'explosió en el moment de produir-se, que «no se'n va assabentar» (o que «no es va assabentar») és gairebé tan condemnable com dir que «no se'n va enterar». Cal dir, simplement, que no se'n va adonar, o bé que no ho va advertir, si es això el que hom vol significar, és clar. Perquè, naturalment, podria no adonar-se'n però, al capdavant, assabentar-se'n, arribar a tenir-ne coneixement.

Albert Jane